

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

I afvigte Aar modtog Justitsministeriet fra Hyffikus for Jyds Stift en af denne forfattet Afhandling om en i Hyffikatet udbredt Tyfus-epidemi, der, efter hvad der paavises i den nævnte Afhandling, maa antages at have haft sit Udspring fra og faaet en betydelig Udbredelse igjennem et saakaldet Andelsmeieri. Ved at forelægge Ministeriet dette Skrift henledte Stiftshyffikus Trautner Ministeriets Opmærksomhed paa Usikkerheden af, at der i Mangel af en almindelig Sundhedslov søgtes tilveiebragt en særlig Lov om Andelsmeierier, sigtende til at forebygge de Farer, hvormed disse Anlæg antages at true den almindelige Sundhedstilstand, derved at der paabydes et Tilsyn af det Offentlige med deres Opførelse og Drift.

Efterat Ministeriet havde gjort det kongelige Sundhedskollegium bekendt med denne Indstilling, modtog man fra bemeldte Kollegium en Betænkning over Sagen, hvorved Kollegiet, der allerede i længere Tid havde haft sin Opmærksomhed henvendt paa dette Spørgsmaal og i den Anledning havde indhentet Erklæringer fra Landets Hyffikater, har gjort Ministeriet bekendt med de Forsanstaltninger, som efter Kollegiets Mening bedst egne sig til at modvirke de Farer, som de i Antal stærkt og stadigt tiltagende Fælles- og Andelsmeierier heri Landet paa forskjellig Maade medføre i hygieinisk Henseende. Efter hvad Sundhedskollegiet i denne sin Betænkning har yttrret, har Kollegiet fra det langt overveiende Antal af Landets Hyffikater, saavel gjennem Medicinalberetningerne og Indberetningerne om de for offentlig Regning behandlede Epidemier, som gjennem Besvarelserne af de til Hyffici rettede Forespørgsler, modtaget et ikke ringe Antal Meddelelser, der paapege de paa mange Fællesmeierier herskende slette hygieiniske Forhold, der kunne paavises at være medvirkende Aarsag til tyfoide Sygdommes hyppige Forekomst paa disse Steder og til Udbredelsen af Epidemier af denne Sygdom, i større eller mindre Omfang.

Det fremhæves derhos, at hvad der særlig bidrager til Forværrelse af de hygieiniske Forhold i deslige Meierier, er det store Svinehold, der sædvanligvis er knyttet til disse, for derved at faa Anvendelse for den skumede Mælk fra Centrifugerne og Ballen fra Ostefabrikationen. Medens et Svinehold paa flere Hundrede Svin allerede i og for sig maa betragtes som en hygieinisk Ulempe paa Grund af den derved foraarsagede Stank,

maa bliver dette i endnu højere Grad Tilfældet, naar Staldene og Afløbene fra disse ere mangelfuldt indrettede, saa at f. Ex. Afløbet foregaar til de sædvanlige Beigrofter, hvor det stagnerer og forraadner, eller endog finder Veie til Bandingssteder og Brønde. Ogsaa Afløbet fra selve Meierilokalerne er ingenlunde ordnet paa en saadan Maade, at det forhindres, at Grunden under og omkring disse inficeres af sure og raadnende Stoffer.

Det er let forklarligt, at Fællesmeierierne under saadanne Omstændigheder kunne blive Arnesteder for farlige epidemiske Sygdomme, særlig af tyfoid Natur, og de allerede indvundne Erfaringer bekræfte tilfulde Tilstedeværelsen af denne Fare. Som berørt kunne ogsaa Opamlingen af store Beholdninger af Mælk i deslige Meierier blive Kilden til Udvikling af farlige epidemiske Sygdomme, hvilket blandt andet er iagttaget i søndre sjællandske Hyffikat, hvor Hyffikus 2 Gange ved betydelige Epidemier, der havde deres Udspring fra større Meierier, har set Epidemierne videre Udbredelse næsten øieblikkelig opføre, efterat de med længe hengjemt Mælk og alenhvit Bundfald fyldte Mælkbeholdere vare tømt og rensede.

En endnu større Fare for Samfundet giver Fælles- og Andelsmeierierne imidlertid Anledning til derved, at de paa et saadant Meieri udbrudte smitsomme Sygdomme uden stor Lethed gennem den fra Meieriet udsverede Mælk forplanter sig til den ombøende Befolkning, idet Erfaringen har godtgjort, at Mælk maa anses som et i fortrinlig Grad smitteførende Stof, saa længe den ikke er loet. Men selv udenfor Tilfælde af epidemisk Sygdoms Tilstedeværelse i eller ved selve Meieriet, frembyder dette i særlig Grad Betingelserne for en Forplantning i vide Kredse af en paa Egnen frembrudt epidemisk Sygdom. Erfaringen lærer nemlig, at selv en ringe Mængde af saadan smittet Mælk formaar ved Sammenblanding at inficere store Mængder af Mælk, og da nu den fra de forskjellige Steder modtagne Mælk sammenblandes i Meieriet, saa følger heraf, at naar der blot er smitsom Sygdom paa et af de Steder, hvorfra Mælk leveres til Meieriet, vil Smitten fra Meieriet kunne udbredes til alle de Steder, som modtage skummet Mælk tilbage fra Meieriet. Af mere spredte Tilfælde eller mindre Epidemier, som paa disse Maader ere udgaede fra Fællesmeierier, ere ikke saa komme til Sundhedskolle-